

وزارت کشور

سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور

دستور العمل برگزاری دوره های آموزش مکاتبه ای دهیاران کشور

سال ۹۷-۱۳۹۶

مرکز مطالعات برنامه ریزی شهری و روستایی

باسمه تعالی

مقدمه

یکی از راهبردهای اساسی برای خروج از بن بست های آموزش حضوری استفاده از شیوه آموزش غیر حضوری (مکاتبه ای) است. آموزش غیر حضوری (مکاتبه ای) معمولاً به منظور توسعه و تعمیم آموزش همه جانبه به عنوان مکمل روش های حضوری مورد استفاده قرار می گیرد در آموزش غیر حضوری (مکاتبه ای) که به شکل خود آموز انجام می شود، به جای آن که فراگیران خود را با ضوابط انعطاف ناپذیر آموزش های حضوری هماهنگ سازند و در محدوده زمانی و مکانی معینی همچون کلاس درس حضور یابند، مواد و محتوای درسی به همراه راهنماهای لازم در اختیار آنان قرار داده می شود تا فراگیران متناسب با ویژگی های شخصی و وضعیت شغلی به شیوه خود آموز، از آموزش های مورد نیاز بهره مند گردند. دستور العمل حاضر به منظور تعیین چارچوبهای اجرای مطلوب برنامه های آموزش غیر حضوری (مکاتبه ای) دهیاران کشور در سال ۹۷-۱۳۹۶ تهیه و تدوین گردیده است.

ماده ۱ - فراگیران

فراگیران آموزش غیر حضوری (مکاتبه ای) دهیاران حین خدمت و بدو خدمت می باشند.

ماده ۲ - مدت اجرا

مدت اجرای دوره از زمان ابلاغ دستورالعمل آموزشی تا زمان برگزاری شش ماه به شرح زیر می باشد.

۱ - اطلاع رسانی دوره از آذرماه ۱۳۹۶ در استان ها توسط دفاتر امور روستایی انجام می گیرد.

۲ - ثبت نام از شرکت کنندگان و توزیع محتوای آموزشی در آذرماه ۱۳۹۶ انجام می گیرد.

۳ - داوطلبان از ابتدای آذرماه ۱۳۹۶ تا اواخر فروردین ماه ۱۳۹۷ آماده حضور در آزمون دوره خواهند شد.

۴ - آزمون دوره در اردیبهشت ۱۳۹۷ صورت می پذیرد. زمان برگزاری از سوی دفاتر امور روستایی و شوراهای استانداری به مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهری جهت معرفی نماینده برای حضور و نظارت بر آزمون نهایی صورت می پذیرد.

ماده ۳- محتوای آموزش مکتبه ای

با توجه به نیازسنجی های صورت گرفته توسط معاونت آموزشی مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهری و روستایی عناوین آموزشی به شرح سرفصل های پیوست شماره ۱ می باشد.

ماده ۴- هدایت و نظارت

هدایت راهبردی و نظارت بر اجرای برنامه های آموزشی غیر حضوری (مکتبه ای) برعهده معاونت آموزشی مرکز مطالعات برنامه ریزی شهری و روستایی می باشد. اهم وظایف معاونت آموزشی مرکز در این خصوص عبارتند از :

۱- نظارت بر روند اجرای آموزش غیرحضوری (مکتبه ای) هر استان از ابتدا تا زمان برگزاری آزمون.

۲- جمع آوری اسامی و مشخصات دهیاران برتر استان ها جهت شرکت در سومین المپیاد علمی دهیاران کشور .

۳- تقدیر از دهیاران برتر کشور.

ماده ۵ - اجراء

اجرای آموزش های غیرحضوری (مکتبه ای) برعهده دفاتر امور روستایی استانداری های کشور می باشد.

اهم وظایف دفاتر امور روستایی استانداری ها در این خصوص عبارتند از:

۱- اطلاع رسانی مناسب به دهیاران .

۲- ثبت نام از فراگیران آزمون غیر حضوری (مکتبه ای).

۳- تهیه محتوای آموزشی آزمون غیر حضوری (مکتبه ای)، جهت توزیع بین دهیاران استان.

۴- طراحی سئوالات آزمون غیرحضوری (مکتبه ای) از محتواهای آموزشی معرفی شده با هماهنگی معاونت آموزشی مرکز مطالعات برنامه ریزی شهری و روستایی. تعداد سئوالات آزمون غیرحضوری (مکتبه ای) ۱۰۰ سوال چهارگزینه ای خواهد بود.

۵- در صورت لزوم، جلسه توجیهی برای رفع اشکال شرکت کنندگان برگزار گردد.

۶- تعیین و معرفی یک نفر کارشناس مطلع به عنوان پشتیبان دوره آموزش غیرحضوری (مکتبه ای) جهت ارتباط فراگیران با وی برای رفع مشکلات و پاسخ به سئوالات احتمالی دهیاران.

۷- برنامه ریزی جهت برگزاری آزمون پایان دوره و اطلاع رسانی در خصوص زمان آزمون به فراگیران و معاونت آموزشی مرکز مطالعات برنامه ریزی شهری و روستایی جهت نظارت بر اجرای آزمون.

۸- تصحیح برگه نمرات شرکت کنندگان در آموزش غیر حضوری (مکاتبه ای) و اعلام نتایج، حداقل نمره قبولی فراگیران ۶۰ از ۱۰۰ می باشد که در صورت بدست آوردن حد نصاب مذکور گواهی نامه دوره آموزش برای آنها صادر می گردد.

۹- صدور گواهی نامه های پذیرفته شدگان در آزمون غیر حضوری (مکاتبه ای) جهت تایید نهایی، توسط معاونت امور عمرانی استانداری.

۱۰- تقدیر از برگزیدگان برتر آزمون (۵ تا ۱۵ نفر اول) در سطح استان که بالاترین امتیاز را اخذ نموده اند.

ماده ۶ - گزارش عملکرد

گزارش عملکرد اجرای دوره های آموزش غیرحضوری (مکاتبه ای) شامل، مراحل اجرایی برگزاری دوره غیرحضوری (مکاتبه ای)؛ تعداد شرکت کنندگان، نمونه سوالات و کلید سوالات؛ به همراه نتایج آزمون در فایل Excel و نتایج نظر سنجی به عمل آمده از شرکت کنندگان در دوره و مستندات تصویری دوره بصورت مکتوب و صحافی شده می بایستی بعد از پایان دوره به معاونت آموزشی مرکز مطالعات برنامه ریزی شهری و روستایی ارسال گردد.

پس از ارسال گزارش عملکرد استان ها تعداد ۵ استان به عنوان برتر از نظر علمی و اجرایی توسط مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهری و روستایی انتخاب و طی مراسم ملی مورد تقدیر قرار خواهند گرفت.

عناوین و سرفصل های پنجمین دوره آموزش مکاتباتی دهیاران

عناوین و ساعت آموزشی دوره های آموزش غیر حضوری (مکاتباتی)

ساعت آموزش	عنوان	ردیف
۱۶	آشنایی با وظایف، تشکیلات و جایگاه قانونی دهیاری ها و شوراهای اسلامی	۱
۱۶	قوانین و مقررات امور مالی و معاملاتی دهیاری و شورای اسلامی روستا	۲
۱۶	قوانین و مقررات ملی ساختمان و ساخت و ساز در روستا	۳
۱۶	مدیریت بحران (اصول ایمنی، آتش نشانی و مقابله با حوادث پیش بینی نشده) در نواحی روستایی	۴
۲۴	مدیریت پسماند روستایی	۵
۸۸	جمع	

آشنایی با وظایف، تشکیلات و جایگاه قانونی دهیاری ها و شوراهای اسلامی

۱- ساختار و تشکیلات

- ۱-۱- تاریخچه حقوقی ساختار تقسیمات کشوری در ایران
- ۲-۱- تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری
- ۳-۱- تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک ونحوه تعیین آنها
- ۴-۱- تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک
- ۵-۱- ماده ۹۹ قانون شهرداری

۲- شوراهای اسلامی روستا

- ۱-۲- جایگاه شوراها در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
- ۲-۲- تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران
- ۳-۲- تشکیلات، انتخابات داخلی و امور مالی شوراهای اسلامی روستا و نحوه انتخاب دهیار
- ۴-۲- تشکیلات، انتخابات داخلی و امور مالی شورای اسلامی بخش
- ۵-۲- آیین نامه اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی روستا و بخش
- ۶-۲- آیین نامه اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی شهرستان، استان و شورای عالی استان ها
- ۷-۲- آیین نامه داخلی شوراهای اسلامی روستا
- ۸-۲- بیمه اعضای شوراهای اسلامی شهر و روستا
- ۹-۲- سفر اعضای شوراهای اسلامی محلی به خارج از کشور

۳- دهیاری ها

- ۱-۳- تأسیس دهیاری های خودکفا در روستاهای کشور
- ۲-۳- تشکیلات و سازمان دهیاری ها

- ۳-۳ راه اندازی و استقرار نهاد دهیاری در روستاهای کشور
- ۴-۳ آیین نامه استخدامی دهیاری های کشور
- ۵-۳ نحوه درجه بندی دهیاری ها
- ۶-۳ نحوه انجام مکاتبات دهیاری ها
- ۷-۳ اطلاع رسانی عمومی مدیریت روستا
- ۸-۳ نحوه تشکیل نشست های مشورتی دهیاران
- ۹-۳ نحوه تشکیل نشست های مشورتی بخشداران در امور دهیاری ها
- ۱۰-۳ نحوه تشکیل نشست های مشورتی فرمانداران در امور دهیاری ها
- ۱۱-۳ نحوه انتخاب و عزل دهیار توسط شورای اسلامی روستا
- ۱۲-۳ بخشنامه ارسال مصوبه عزل دهیار به کارگروه انطباق مصوبات شوراهای اسلامی
- ۱۳-۳ نحوه قرارداد و حکم حقوقی دهیار تمام وقت و پاره وقت
- ۱۴-۳ شیوه تهیه و نصب منشور اخلاقی دهیاری
- ۱۵-۳ بخشنامه کارگروه انطباق مصوبات شوراهای اسلامی شهر و روستا

قوانین و مقررات امور مالی و معاملاتی دهیاری و شورای اسلامی روستا

۱- قوانین و مقررات مالی عمومی

- ۱-۱ آشنایی با قانون محاسبات عمومی
- ۲-۱ آشنایی با قانون برگزاری مناقصات
- ۳-۱ حد نصاب معاملات موضوع ماده (۳) قانون برگزاری مناقصات
- ۴-۱ نحوه وضع و وصول عوارض توسط شوراهای اسلامی شهر، بخش و شهرک

۲- قوانین و مقررات مالی دهیاری ها

- ۱-۲ آیین نامه مالی دهیاری ها
- ۲-۲ اموال دهیاری ها
- ۳-۲ نحوه طرز تهیه اسناد هزینه و مدارک ضمیمه آن
- ۴-۲ نحوه تعیین حقوق و مزایای دهیاران ، مسئولین امور مالی دهیاری ها و مسئول امور فنی دهیاری ها
- ۵-۲ راهنمای تدوین توجیه اقتصادی - فنی طرح های درآمدزای دهیاری ها
- ۶-۲ ضوابط تهیه و الصاق برچسب اموال دهیاری
- ۷-۲ تعرفه عوارض و بهای خدمات ملاک عمل دهیاریهای تابع
- ۸-۲ طرز استفاده از تنخواه گردان دهیاری ها

۳- قوانین و مقررات مالی شوراهای اسلامی روستا

- ۱-۳ دستورالعمل ایجاد یکنواختی در نظام عوارض شوراهای اسلامی بخش
- ۲-۳ نحوه هزینه بودجه شوراهای اسلامی کشور
- ۳-۳ نحوه پرداخت حق جلسه و مزایا به اعضای شوراهای اسلامی

قوانین و مقررات ملی ساختمان و ساخت و ساز در روستا

۱- اراضی روستایی

- ۱-۱ تقسیمات اراضی روستایی در کشور
- ۲-۱ حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها
- ۳-۱ ضوابط تشخیص اراضی زراعی و باغ‌ها در خارج از محدوده شهرها، شهرک‌ها
- ۴-۱ نحوه فروش و واگذاری اراضی فاقد کاربری مسکونی

۲- تفکیک و افراز اراضی روستایی

- ۱-۲ مقررات تفکیک زمین و نحوه استفاده از اراضی
- ۲-۲ تهیه طرح آماده سازی و تفکیک اراضی روستایی
- ۳-۲ نحوه واگذاری اراضی دولتی به دهیاری‌ها
- ۳-۲-گردشکار تفکیک و افراز اراضی روستایی در محدوده روستاهای دارای دهیاری
- ۳-۲- ماده ۱۰۱ قانون شهرداری

۳- نظارت بر ساخت و ساز در روستاها

- ۱-۳ ضوابط ساخت و ساز در طرح هادی روستایی
- ۲-۳ ضوابط صدور پروانه ساختمانی در روستا
- ۳-۳ گردشکار صدور پروانه ساختمان در روستاهای دارای دهیاری
- ۴-۳ تشکیل پرونده برای صدور پروانه ساختمان در روستاهای دارای دهیاری
- ۵-۳ شناسنامه پروانه ساختمان روستایی
- ۶-۳ شناسنامه فنی و ملکی ساختمان
- ۷-۳ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری
- ۸-۳ بخشنامه مدیریت ساخت و سازهای روستایی
- ۹-۳ نحوه اجرایی برخورد با تخلفات ساختمانی در روستاها و اراضی خارج از حریم شهرها
- ۱۰-۳ شیوه نامه نامگذاری خیابان‌ها، اماکن و مؤسسات عمومی روستاها
- ۱۱-۳ ضوابط طراحی و نصب تابلو معابر روستایی
- ۱۲-۳ نحوه شماره گذاری پلاک واحدهای روستایی
- ۱۳-۳ بهسازی و مقاوم سازی ابنیه خشتی
- ۱۴-۳ جدول گذاری معابر روستایی

۴- مقررات ملی ساختمان در روستا

- ۱-۴ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان
- ۲-۴ آیین‌نامه اجرایی ماده (۳۳) قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان
- ۳-۴ سازمان و وظایف مرتبط با اراضی روستایی (مقررات ملی ساختمان)
- ۴-۴ وظایف و مسئولیت‌های وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مرتبط با امور اراضی و منابع طبیعی
- ۵-۴ قانون ثبت اسناد و املاک
- ۶-۴ تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی
- ۷-۴ نحوه صدور سند مالکیت جدید

۵- طرح‌های هادی روستایی

- ۱-۵ اهمیت، ضرورت و اهداف طرح‌های هادی روستایی

- ۲-۵- فرایند تهیه و تصویب طرح هادی روستایی (مشاور، کارگروه ها و سازمان های متولی)
- ۳-۵- آشنایی با نقشه های رسمی، پشتیبان و کاربریهای طرح هادی روستایی
- ۴-۵- نقش و وظایف دهیارها در فرآیند تهیه، تدوین، تصویب و اجرای طرح هادی روستایی
- ۵-۵- نقش و وظایف دهیاران در زمینه نظارت بر اجرای طرح هادی روستایی

مدیریت بحران (اصول ایمنی، آتش نشانی و مقابله با حوادث پیش بینی نشده) در نواحی روستایی

۱- مبانی و مفاهیم بحران

- ۱-۱- تعاریف مدیریت بحران
- ۲-۱- مراحل مدیریت بحران
- ۳-۱- تشکیل گروه های داوطلب واکنش اضطراری روستا
- ۴-۱- تدوین برنامه مدیریت بحران روستا
- ۵-۱- شناسایی تهدیدها و مخاطرات روستا
- ۶-۱- تهیه نقشه و اطلاعات کلیدی بحران
- ۷-۱- جستجو و نجات و امداد و سوانح
- ۸-۱- اسکان موقت
- ۹-۱- ایمنی و آتش نشانی

۲- قوانین و مقررات مدیریت بحران، ایمنی و آتش نشانی

- ۱-۲- قوانین و مقررات در زمینه رویارویی با حوادث و سوانح غیر مترقبه
- ۲-۲- قانون پیشگیری و مبارزه با خطرات سیل
- ۳-۲- آیین نامه شرایط واگذاری زمین به آسیب دیدگان از جریان سیل کشور
- ۴-۲- آیین نامه اجرایی قانون تشکیل کمیته ملی کاهش اثرات بلایای طبیعی
- ۵-۲- طرح جامع امداد و نجات کشور
- ۶-۲- آیین نامه ستاد پیشگیری و مدیریت بحران در حوادث طبیعی و سوانح غیر مترقبه
- ۷-۲- قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور
- ۸-۲- دستورالعمل اجرایی تشکیل گروه های داوطلب ایمنی و آتش نشانی روستایی
- ۹-۲- دستورالعمل شیوه فعالیت و اداره پایگاه آتش نشانی روستایی
- ۱۰-۲- دستورالعمل مکان یابی و ساخت پایگاههای آتش نشانی روستایی
- ۱۱-۲- دستورالعمل البسه خدمت آتش نشانان پایگاههای آتش نشانی روستایی کشور
- ۱۲-۲- فرم ثبت حوادث و آتش سوزی در پایگاههای آتش نشانی روستایی

مدیریت پسماند روستایی

۱- مفاهیم و مبانی مدیریت پسماند

- ۱-۱- تعاریف مدیریت پسماند
- ۲-۱- تاریخچه مدیریت پسماند در روستاها
- ۳-۱- مفاهیم و عناصر موظف مدیریت پسماند روستایی
- ۴-۱- ضرورت و اهمیت بهداشت روستایی

- ۵-۱- اثرات و مشکلات ناشی از مدیریت نادرست پسماند
- ۶-۱- شیوه‌های آموزش و جلب مشارکت مردمی در زمینه مدیریت پسماندهای روستایی
- ۷-۱- اهم وظایف دهیاری‌ها در مدیریت پسماند روستایی

۲- قوانین و مقررات محیط زیست و پسماند روستایی

- ۱-۲- اصل ۵۰ قانون اساسی
- ۲-۲- قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست
- ۳-۲- قانون مدیریت پسماندها
- ۴-۲- آیین نامه اجرایی قانون مدیریت پسماندها
- ۵-۲- دستورالعمل و راهنمای ساخت واحدهای بیوکمپوست خانگی در مناطق روستایی کشور
- ۶-۲- شیوه نامه پردازش، جداسازی و بازیافت پسماندهای عادی در سطح روستاهای کشور
- ۷-۲- شیوه نامه اجرایی دفن بهداشتی پسماندهای عادی در سطح روستاهای کشور
- ۸-۲- شیوه نامه تهیه بیوکمپوست از پسماند های فساد پذیر و فضولات دامی در مناطق روستایی کشور
- ۹-۲- دستورالعمل استفاده از ظروف و مخازن نگهداری موقت پسماندهای جامد در مناطق روستایی کشور
- ۱۰-۲- دستورالعمل نحوه تعیین هزینه خدمات مدیریت پسماندهای روستایی
- ۱۱-۲- شیوه نامه نحوه استفاده از قبض هزینه خدمات مدیریت پسماندهای جامد روستایی
- ۱۲-۲- شیوه نامه تهیه طرحهای تفکیک از مبدأ و دفن بهداشتی پسماندهای روستایی
- ۱۳-۲- شیوه نامه کاهش تولید، ذخیره سازی موقت، جمع آوری و حمل پسماندهای عادی در سطح روستاهای کشور
- ۱۴-۲- دستورالعمل کنترل بهداشت نانوائی‌ها در مناطق روستایی
- ۱۵-۲- دستورالعمل کنترل بهداشت کشتار دام و قصابی‌ها در مناطق روستایی
- ۱۶-۲- شیوه نامه ایجاد بوستان روستایی
- ۱۷-۲- چارچوب توسعه فرهنگ شهروندی در زمینه مدیریت پسماندهای جامد در مناطق روستایی
- ۱۸-۲- دستورالعمل ایجاد، ساماندهی و مدیریت گورستان روستایی
- ۱۹-۲- شیوه نامه ساخت غسلخانه‌های روستایی
- ۲۰-۲- آیین نامه توسعه فضاهای ورزشی در مناطق روستایی